

KUZEY KIBRIS TÖRK CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI

Resmin Kamusal Hafızası

*Bir resim, oluştuğu andan itibaren,
görüldüğü, paylaşıldığı ve hatırlandığı her anda
yeniden var olur.*

Bir resim, oluştuğu andan itibaren, görüldüğu, paylaşıldığı ve hatırlandığı her anda yeniden var olur.

Resim, sanatçının zihninden ve elinden tuvale geçerek yolculuğuna başlar. Atölyeden bazen bir dergi kapağına, bazen bir sergi salonu veya müze duvarına, hatta bir otel veya okul salonu gibi daha farklı alanlara uzanarak izleyiciyle karşılaşır. Fotoğraf merceğinden bir gazete sayfasına, izleyicinin gözünden bir anlatıya taşınır. Bir afişte görünür olur, bir davetiye sığar, bir posta pulunda dünyayı dolaşır. Bu serüven, resmin kamusal hafızasını oluşturur. Ve her karşılaşma onu bireysel bir üretimin ötesine geçirir, ortak bir hafızanın parçasına dönüştürür.

Resmin Kamusal Hafızası isimli sergi, Kıbrıs Türk halkının 1949 ve 1999 yılları arasında resim sanatıyla çeşitli karşılaşmalarına ve resim sanatının kamusal alandaki dolaşımına odaklanır.

Kıbrıs Türk toplumunda resim sanatıyla olan etki-leşim, 20. yüzyılın başında oluşan sivil toplum örgütleri tarafından düzenlenen muhtelif kültürel ve sanatsal faaliyetlerle başlar. 1920'li yıllara gelindiğinde, Mehmet Necati (Osman) gibi bazı sanatçılaların katılım gösterdiği karma sergiler de görülür.

Kaynaklara göre Kıbrıslı Türk bir ressamın bilinen ilk kişisel sergisi ise, 1949 yılında İsmet Vehit Güney tarafından açılır ve bu tarihten itibaren resmin kamusal alandaki görünürlüğü artmaya başlar.

Resmin Kamusal Hafızası, resim üretimi ve kamusal dolaşımının arttığına işaret eden bu tarihi çıkış noktası olarak, Kıbrıs Türk halkının resim sanatıyla karşılaşmalarına ve resim sanatının kamusal alandaki görünürlüğüne ortaya koyan bir seçki sunar.

1940'ların sonlarında İsmet Vehit Güney'in açtığı ilk bireysel sergilerle başlayan bu görünürlük hikayesi, 1950'lerde Lefkoşa ve Limasol'da düzenlenen karma sergilerle genişler. 1953'te Kardeş Ocağı'ndaki sergi, resim sanatının kamusal bir etkinlik olarak daha görünür hale geldiği anlardan biri olur. Ardından gelen yıllarda, Viktorya Kız Okulu gibi okulların mütevazı alanlarından, dönemin en gözde mekânlarından olan Ledra Palace Otel'in ihtişamlı salonlarına uzanan farklı alanların, resmin toplumla temas ettiği yerlere dönüştüğü görülür.

1960'larda Arkeoloji Müzesi ve Mevlevi Tekkesi Müzesi'nin oluşumuyla, kalıcı kültür-sanat mekânları

ortaya konur. Müzelerin ağırladığı sergiler, Kıbrıslı Türk ressamların eserlerini izleyiciyle buluşturduğu önemli duraklar haline gelir. 1961’de Lefkoşa’daki ilk Kıbrıslı Türk ressamlar sergisi ve aynı yıl Apophasis Galeri’deki grup sergisi, bu üretimin kurumsal bir görünürlük kazandığı erken örneklerdendir. 1962 yılında Saray Otel tamamlanarak, 1960’lı yıllar boyunca birçok Kıbrıslı Türk ressamın sergisine ev sahipliği yapar, düzenli sergilerin kamusal hafızaya yerleştiği önemli bir alan olarak tarihteki yerini alır. Bu sergiler, zaman ve mekan sınırlarını aşarak, daha geniş bir görsel kültür içinde var olur ve dolaşıma girer. Her biri, sanatın toplumla kurduğu ilişkinin yeniden yapılandırıldığı anlar olarak işlev görür. Basın kupürleri, sergi katalogları, pullar ve fotoğraflar, resmin sergi salonu dışına taşarak gündelik yaşamın bir parçası haline gelmesini sağlar.

1970’lerden itibaren Kıbrıslı Türk sanatçıların eğitim süreçlerinde edindiği deneyim ve bağlantılarla birlikte Türkiye’de açtıkları sergiler, bu görünürlüğü ada dışına taşır. 1980’ler ve sonrasında ise sanat dernekleri, festivaller, Devlet Resim ve Heykel Sergileri ve yeni galeri alanlarıyla bu kamusal dolaşım daha da çeşitlenir. 1984 yılında açılan Atatürk Kültür Merkezi, hem sanatçılara, hem de izleyicilere merkezi

yönetime bağılı bir kurum olarak yeni bir 'karşılaşma' alanı sunar. Diğer yandan, 1990'lı yıllarda Fluxus ve HP Galerı gibi özel galerilerin oluşumları ise yeni açılımlara öncülük eder. Bu yeni oluşumlar kolektif üretim biçimlerini görünür kılar, küresel çağdaş sanat tartışmaları ve disiplinlerarası yaklaşımları gündeme getirerek, deneyimsel sanat biçimlerine kapı aralar.

1990'larda artan iki toplumlu sanat girişimleri ve uluslararası küratöryel işbirlikleri, resmin artık yalnızca üretim değil, aynı zamanda karşılaşma ve müzakere alanı olduğunu vurgular.

Resmin Kamusal Hafızası isimli sergi, resim sanatının kamusal alandaki dolaşımının izini sürerek, kısa tarihinden bir seçki sunar. Farklı koleksiyonlardan ödünç alınan eserler, yolculuklarının bir parçası olarak bu mekânda buluşur. Her biri, kendi içinde yaşanmış karşılaşmalar barındırırken, etrafında oluşan kamusal hafızayı da görünür kılar. Çünkü her resmin hikayesi, onu hatırlayan toplumla var olur ve geleceğe aktarılır. Bu sergide sunulan, bu hafızanın ta kendisidir.

Düzenleyen ve yazan

Esra Plümer Bardak, Derya Ulubatlı

Sergi Tasarımı

Güner Ersen

Grafik Tasarım

Tuncer Karabina

Teknik ve Operasyonel Koordinasyon

Ayhan Darcan

Video ve Multimedya İçerik

Onur Çelik

Katkı koyanlar

Kıbrıs Vakıflar İdaresi (EVKAF), Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi Müdürlüğü, Bayrak Radyo Televizyon Kurumu, Eski Eserler ve Müzeler Dairesi Müdürlüğü, Kültür Dairesi Müdürlüğü, Posta Dairesi Müdürlüğü, Ahmet Savaş Örek, Ali Bizden, Ali Rüstem, Anber Onar, Aylın Örek, Burak Bardak, Doğuş Derya, Emin Çizenel, Ertuğrul Tunalı, Güner Pir, Hatice Tezcan, Hüseyin Özinal, Mustafa Ergün Olgun, Netice Olgun, Nilgün Güney, Osman Keten, Özge Refik Kutsay, Tuna Veysi, Umure Örs, Vehit Denizer, Yaşar Ersoy.

Sergi Listesi:

1- **Mehmet Necati Bey**

İsim yok, 1962

Tuval üzerine yağlıboya

60 x 91 cm

Kıbrıs Vakıflar İdaresi Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: Kıbrıs Müzesi Resim

Sergisi, c.a. 1928

2- **İsmet Vehit Güney**

Sanatçının Kızı, 1958

Tuval üzerine yağlıboya

51 x 41 cm

Nilgün Güney Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: Apophasis Galeri Sergi,

1961; İlk gün zarfı, 1990

3- **İsmet Vehit Güney**

Nergisler, tarih yok

Tuval üzerine yağlıboya

58 x 45.5 cm

Nilgün Güney Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: Apophasis Galeri Sergisi,

1961

4- **Cevdet Çağdaş**

Büyük Han, 1962

Kağıt üzerine suluboya

66 x 55 cm

Özge Refik Kutsay Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: Ledra Palace Otel, 1963

5- Aylin Örek

Dün ve Bugün (Mari), 1966

Tuval üzerine yağlıboya

70 x 40 cm

Aylin Örek Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: Sanatçının ilk kişisel sergisi, 1966, Saray Otel

6- Aylin Örek

Kuru Kafa ve Model, tarih yok

Tuval üzerine yağlıboya

59 ½ x 43 ½ cm

Aylin Örek Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: 1960'lı yılların sonundaki sergiler

7- Abdullah Onar

Atatürk Meydanı, 1967

Kağıt üzerine suluboya (reprodüksiyon)

56.5 x 102 cm

Anber Onar Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: VI. Kıbrıs Türk Resim ve El Sanatları Sergisi, 1967, Saray Otel

8- Yılmaz Hakkı Hakeri

isim yok, 1976

Tuval üzerine yağlıboya

76 x 81.5 cm

Kültür Dairesi Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: 1970'li yıllarda gerçekleştirdiği kişisel sergilerdeki üslup örneği

9- Fikri Direkoğlu

Hasat Zamanı, 1975

Tuval üzerine yağlıboya

69.5 x 159 cm

Ertuğrul Tunalı Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: İlk gün zarfı, 29.12.1975

10- Emin Çizenel

Kamp, 1975

Tuval üzerine yağlıboya

120 x 140 cm

Eski Eserler ve Müzeler Dairesi Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: Devlet Resim Yarışması

ödülü, c.a. 1977.

11- Emin Çizenel

Malya - Leymosun Otobüsü, 1981

Tuval üzerine yağlıboya

107.5 x 87.5 cm

Posta Dairesi Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: İlk gün zarfı, 16.5.1983

12- Aylın Örek

Düğün, 1976

Tuval üzerine yağlıboya

1 ½ x 78 cm

Aylın Örek Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: İlk gün zarfı, 1983; 1. Devlet

Resim ve Heykel Sergisi, 1986, AKM

13- Gönen Atakol

Eski Lefkoşa, 1983
Tuval üzerine akrilik
58 x 68 cm
Kültür Dairesi Koleksiyonu
Görüldüğü yerler: İlk gün zarfı,1986

14- Gönen Atakol

Eski Lefkoşa, 1983
Tuval üzerine akrilik
58 x 86 cm
Kültür Dairesi Koleksiyonu
Görüldüğü yerler: İlk gün zarfı,1986

15- Cevdet Çagdaş

Derviş Paşa Konağı, 1986
Kağıt üzerine suluboya
60.5 x 75 cm
Kültür Dairesi Koleksiyonu
Görüldüğü yerler: 1. Devlet Resim ve Heykel
Sergisi, 1986, AKM

16- Emel Samioğlu

Hazırlık, 1986
Tuval üzerine yağlıboya
80 x 59.5 cm
Kültür Dairesi Koleksiyonu
Görüldüğü yerler: 1. Devlet Resim ve Heykel
Sergisi, 1986, AKM

17- Hüseyin Özinal

Adsız, 1986

Tuval üzerine yağlıboya

102 x 82 cm

Hüseyin Özinal Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: 1. Devlet Resim ve Heykel Sergisi, 1986, AKM

18- Olga Rauf

Gelincik Tarlası, 1934

Tuval üzerine yağlıboya

39.5 x 64.5 cm

Kültür Dairesi Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: Türk Bankası Kültür Sanat

Dergisi, Sayı 6, 1987, Kapak; Olga Rauf

Retrospektif Sergisi, 1989, Fluxus Galeri

19- Mehmet Uluhan

Armut Kadın 3, 1986

Tuval üzerine yağlıboya

72 x 53.5 cm

Kültür Dairesi Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: İlk gün zarfı, 27.05.1987

20- Ayhan Menteş

İsimsiz, 1985

Kağıt üzerine suluboya ve pastel

66 x 48.5 cm

Kültür Dairesi Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: İlk gün zarfı, 02.05.1988

21- İnci Kansu

Derviş Paşa Konağı, 1987
Tuval üzerine yağlıboya
90 x 70 cm
Posta Dairesi Koleksiyonu
Görüldüğü yerler: 2. Devlet Resim ve Heykel
Sergisi, 1987, AKM; İlk gün zarfı: 28.04.1989

22- Fluxus Galerî

Fluxus Grup İlk Sergi Broşürü, 1988
50 x 70 cm
Mustafa Ergün Olgun Koleksiyonu

23- Güner Pir

Folklor Serisi 7, 1988
Tuval üzerine yağlıboya
55 x 41 cm
Güner Pir Koleksiyonu
Görüldüğü yerler: 1. Devlet Resim ve Heykel
Sergisi'nde sergilenen resmin serisinden

24- Güner Pir

Folklor Serisi 8, 1988
Tuval üzerine yağlıboya
55.5 x 40 cm
Güner Pir Koleksiyonu
Görüldüğü yerler: 1. Devlet Resim ve Heykel
Sergisi'nde sergilenen resmin serisinden

25- Mehmet Ulubatlı

Geçmişe Dönüş, 1992

Tuval üzerine yağlıboya

70.5 x 51 cm

Doğuş Derya Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: 'Grup K' Sergisi, AKM

26- Osman Keten

İsimsiz, 1997

Tuval üzerine yağlıboya ve kağıt doku

80 x 110 cm

Osman Keten Koleksiyonu

Görüldüğü yerler: Osman Keten ilk kişisel sergi, İktisat Bankası Sergi Salonu

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI